

A Déli-csúcs

A cím hallatán senki ne gondoljon afféle Déli Krónika stílusú rádiós műsorra, ugyanis egészen másról van szó: a Pireneusok Déli csúcsáról, amelyet becsületes francia nevén *Pic du Midi*-nek hívnak. A csúcs valójában csak Franciaországhoz viszonyítva fekszik délen, a Pireneusok központi vonulatának azonban északi tagja. A Déli csúcs teljes neve Pic du Midi de Bigorre nem összetévesztendő a Pic du Midi d'Ossau-val, amely a nyugati vonulatban emelkedik majd' 2900 m magasra, és a csillagászathoz — legjobb tudomásom szerint — semmi köze sincs.

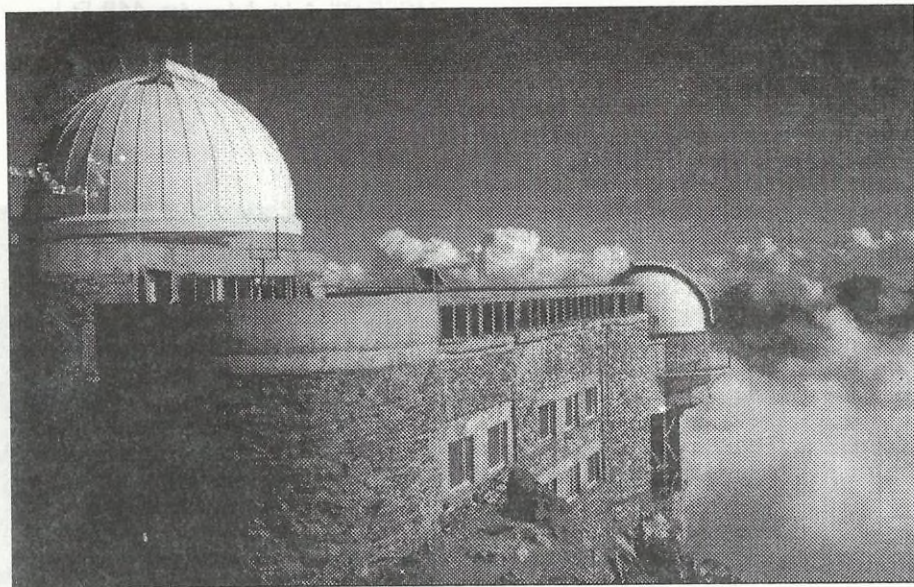
A Pic du Midi név a vájt fülű, csillagászat iránt érdeklődők számára jól hangzik: a csúcson emelt csillagászati komplexum a magas szintű tudományos kutatás világhírű központja. Az alábbi sorokban nem a Pic du Midi folyó csillagászati tevékenység bemutatása a célom, hanem annak leírása, hogy egyszerű hátizsákos turistaként milyen élmények fogadják a látogatót.

A kényelmes kiránduló a csúcstól akár egy húsz perces gyaloglással is elérheti, ugyanis már a 30-as években kiépítették azt a Tourmalet-hágóról elágazó, 5,5 km hosszú, szerpentines hegyi utat, amely 2650 m magasságban egy parkolóban végződik. Innen már csak 215 m szintkülönbséget kell leküzdeni, hogy az ember a kupolák között sétálgathasson. Érdekes, hogy a csúcs eredetileg 2877 m magas volt, csak a múlt század végén kezdődő, nagyszabású építkezések miatt kellett lefaragni a tetejét. Lentről szemlélve két építmény emelkedik a többi fölé, uralva a tájat: a tévéadó antennája (105 m), valamint a 2 m-es távcső sajátos, 28 m magas és 14 m átmérőjű kupolája.

Az épületek közötti kis térről a panoráma káprázatos. Ez reggelre körpanorámává egészül ki, ugyanis délutáni érkezésünk idején az északra elterülő Gascogne vidékét, kb. 300 m-rel alattunk húzódnó vastag felhőpárna borította. A felhők közül merészen emelkednek ki a Pireneusok nevezetes magaslatai: a Pico de Aneto, a Gavarnie-cirkuszvölgyet övező csúcsok, a Vignemale és a már említett Pic du Midi d'Ossau. Mivel a légkör átlátszósága és nyugodtsága is kiváló, és jóval az átlagos felhőszint felett vagyunk, az asztróklíma kitűnő. Felhőtlen időben gyakran látni Biarritz világtörténelméről (150 km) vagy a Massif Central csúcsait (több mint 300 km), de tiszta időben feltűnik a látóhatáron a Mont Blanc (700 km) is. Ha a felhők nem árnyékolják le a városok fényét, az északra fekvő települések (Pau, Tarbes, Toulouse) közvilágítása zavarja a horizont közeli objektumok megfigyelését.

A Pic du Midi nem csak a tudomány fellelegvára, hanem turisztikai attrakció is: egy kis helyiségben a Pic du Midi feliratú pólóktól kezdve a csillagterképekig mindenféle emléktárgyat vásárolhatunk, de az érdeklődők 12 frankért befizethetnek egy obszervatórium bemutató körútra is. Az épületek közötti színesen kommentált séta és a 12 perces videofilm megtekintése szakmailag, bizony, elég szerény élménynek mondható: a műszerek közül egyedül a Lyot-féle koronográftól szemléltethetjük meg (azt is csak üvegfalon keresztül), az 1 m-es és a 2 m-es távcsőnek pedig még a közelébe sem engedtek. Szó esett a NASA-val való együttműködésről, a kiváló Hold- és bolygófelvételekről, a naptevékenység megfigyeléséről, valamint a meteorológiai és botanikai kutatásokról is, persze, csak népszerűsítő szinten. Sebaj, az obszervatóriumok életét bemutató film viszont csodálatos naplemente képekkel kezdődött, ami elismerő morajlást váltott ki a közönség soraiban. A Plútó-Charon felvételek és a Mars holdjainak fényképei viszont jóval mérsékeltébb sikert arattak...

A számtalan, különböző féle-fajta kupola közül egy amatőr gondozásban levő is működik: a Toulouse-i egyetem és egy Bagnères de Bigorre-i egyesület használja észlelési gyakorlatokra. Kívülállóként a bejutás gyakorlatilag lehetetlen; csak komoly ismeretség — gondosan előkészített programmal — nyithatja meg a kapukat.

Turistaként azonban fent lehet éjszakázni a csúcs árnyékában, a parkoló mellett található Laquets fogadóban, potom 50 frankért. Így, ha az ember egy kis távcsövet visz magával, magashegységi körülmények között észlelhet, aminek befejeztével várja a jéghidegre kihűlt 12 személyes tömegszállás. A csodálatos augusztusi égbolt azonban mindenért kárpótol: a Scorpius és a Sagittarius teljes életnagyságban uralja a déli eget. A tőlünk csak ritkán elcsíphető M6 és M7 karakteres foltként díszlik a Skorpió farkánál, a Nyilas Messierei is jórészt szabadszemeselek. Kis 8x30-as binokulárom látómezejében egymás hegyén-hátán tolonganak a Tejút-felhők, gömbhalmazok, nyílthalmazok, a ζ^{1-2} Scorpii pedig gyönyörű binokuláros párként vonult be az észlelőnaplomba. A 7-es körüli határmagnitúdót a kelő Hold nagyban lerontotta, „eltakarva” fényével az igazi ínycségeket.

Nem lehet teljes a Pic du Midi kép egy napfelkelte végégnézése nélkül: a táj a vörös, a narancs és a rózsaszín számtalan árnyalatában játszik a tökéletes felhőtlen-ségben. A légköri feláramlások és a köd ugyanis reggel még nem fátyolozzák el a messzeséget...

Ladányi Tamás

Eladók finommozgatással ellátott kis méretű távcsőmechanikák háromlábú faállvánnyal 50/540-től 72/500 lencsés műszerekhez. Réti Lajos, 9023 Győr, Ifjúság krt. 51. 4/15.

Kedvezményes évkönyvek!

Táborajánlat

Kehidakustány

Aug. 11–19. között tartja a Zalaegerszegi Csoport nyári észlelőhetét, melyre szeretettel várjuk a zalai és másutt élő amatőrcsillagász barátainkat! Szállás sátorban, fürdési és étkezési lehetőség a közeli kempingben. Teljes körpanoráma és sötét ég az észlelni vágyók számára! Részvételi díj: 4100 Ft. Jelentkezés és bővebb információ: *Csizmadia Szilárd, 8900 Zalaegerszeg, Berzsenyi u. 8. E-mail: vcse@orso.dfmk.hu*

Bóly

Aug. 10–20. között országos tábort rendez a Draco Csillagászati Egyesület, az ASTRA Pécsi Csillagászati Egyesület és az MCSE Pécsi Csoportja. A helyszín a Bólytól 2 km-re Ny-ra lévő Békáspusztai komfortos Ifjúsági Tábora. Fényszennyezéstől mentes vidéki ég és körpanoráma várja a résztvevőket.

Nappal csillagászati előadások, vetítések, tapasztalatcsere, éjjel távcsöves megfigyelési gyakorlatok. Az újhold körüli éjjelek remek lehetőséget adnak a Perseida meteorraj maximumának megfigyelésére. A részvételi díj 10 napra: ifjúsági szálláson 5000 Ft/fő, saját sátorral 4000 Ft/fő. Ez a szállásdíjat, meleg étkezést és két autóbuzsós kirándulást is tartalmazza. További információ: *Keszthelyi Sándor, 7625 Pécs, Aradi vértanúk u. 8., tel.: (72) 326-427*

Mogyorósbánya

Aug. 10–20. között a Mogyorósbánya melletti Kő-hegyen Esztergomi Csoportunk közreműködésével kerül megrendezésre a Komárom megyeiek csillagásztáborára. Jelentkezés: *Nyerges Gyula, 2500 Esztergom, Baithyány u. 9. Tel.: (33) 315-626. E-mail: gyula@dorogig.zpok.hu*

A Meteor csillagászati évkönyv idei kötete kedvezményes áron megrendelhető az MCSE-től! A kiadvány ára 448 Ft helyett **300 Ft**. A Meteor csillagászati évkönyv az MCSE postacímére (1461 Budapest, Pf. 219.) küldött rózsaszín postautalványon rendelhető meg, kötetenként 300 Ft befizetésével.

Az észlelőmunkához nélkülözhetetlen táblázatos részen kívül az alábbi cikkek kaptak helyet évkönyvünkben:

- A csillagászat legújabb eredményei
- Újdonságok a naprendszerkutatásban (az utóbbi évek eredményeinek ismertetése)
- Korunk problémája, a fényszennyezés (a fényszennyezés problémája a hivatásos- és az amatőrcsillagászok szemszögéből)
- 50 éves az MCSE (a Magyar Csillagászati Egyesület története 1946–49 között)

Apróhirdetések

ELADÓ Meade 4,7 mm Ultra Wide Angle okulár (15 ezer Ft) és Meade 6,8 mm Super Plössl okulár (12 ezer Ft). *Vicián Zoltán, 1158 Budapest, Neptun u. 86., tel.: 404-9666/11-93*

Útitársat keresek! Útvonal: New York–Washington–Los Angeles (Kalifornia)–Las Vegas (Nevada)–Phoenix(Arizona)–Grand Canyon–San Diego–Mexikó. Indulás augusztus közepén. Érdeklődni a következő címen lehet: *Presits Péter, 8174 Balatonkenese, Parti sétány 52.*

KERESEK az Uránia Csillagvizsgáló 200/3000-es Heyde-refraktoráról régi fényképeket, leírásokat, valamint a távcsőhöz tartozó Schwarzschild-kameráról fotókat, adatokat vagy esetleges felvilágosítást a hollétéről. *Légrády Lajos, 1125 Budapest, Tusnádi u. 35/b. Tel.: 155-9215*

ELADÓ M 49-es citrom és narancs szűrő (250 Ft/db) M 49-es UV szűrő (500 Ft), Zenihez polárszűrő (1500 Ft). Vadonatúj M 42x1-es MC 2x telekonverter. Intel 8748-as µ P DCF-77-es programmal. Vennék 86/620-as vagy 72/500-as MOM objektívet. Ármegjelölést, állapotleírást kérek. *Schné Attila, 8248 Nemesvámos, Ady E. u. 10.*

ELADÓ 1 db 15x50-es binokulár fotóállvány-adapterrel (7500 Ft). *Varga Róbert, 2310 Szigetszentmiklós, Akácsa crt. 13/4. Tel.: (24) 368-049*

ELADÓK vadonatúj, gyári zenitprizmák: 24,5 mm-es 7800 Ft, 31,7 mm-es 8500 Ft. 35 mm Erfle még 8500 Ft-ért. *Szabó Sándor, 9400 Sopron, Baross u. 12. Tel.: (99) 332-548 (du.)*

ELADÓ 1 db gyári 5 mm-es orthoszkopikus okulár (japán), 6000 Ft. *Bozány Imre, 2673 Csillár, Petőfi u. 30.*

ELADÓ 80/500-as Zeiss-lencse tubusba szereltn, a Sky & Telescope és az Astronomy 1993-as, 1994-es és 1995-ös számai, valamint csillagászati témájú könyvek (1899-től napjainkig). *Nagy Mélykúti Ákos, tel.: (30) 577-948*

ELADÓ 1 db új, 4/200-as Jupiter 21-M teleobj. hordtáskával, 5500 Ft. Okulárok új, újszerű állapotban: Zeiss 25-O, 16-O 4500

Ft/db, 32 mm kihuzatú (Mizárhoz) 16, Bertele rendszerű (5-tagú) 65° LM 3800 Ft, 30-H 2800 Ft. Zeiss neutrálszűrők 1500 Ft/db. 1 db új Trojan típusú profi masszív fém fotoállvány, binokuláradapterrel, teljes magassága 200 cm, fogasléces, teherbírás 8 kg, hordtáskával 11 500 Ft. **ELADÓ** 1 db 1906-ban készült Lumelle (Párizs) réz túratávcső-objektív ϕ 47 mm, hossza 150 mm. Ár 5000 Ft. 1 db 1936-os gyártmányú Carl Zeiss 4,5/150-es Tessar teleobjektív. Mindkét optika hibátlan és működőképes, ár 5000 Ft. *Patak Ákos, 7630 Pécs, Bor u. 91. Tel.: (72) 245-245*

ELADÓ 2 db 20x50-es binokulárba való objektív, 1000 Ft/db áron. **VENNÉK** 86/620-as akromatikus objektívet. *Weintraut József, 7720 Pécsvárad, Munkácsy M. u. 17.*

Még nincs számítógépe?
Van, csak nem működik?
Vagy kinőtte a meglévőt?
A megoldás: Tóth és Társai BT.

- Számítógépek egyedi igények szerinti kiépítésben
 - Meglevő gépek felújítása, karbantartása
 - Processzor, merevlemez csere, memóriabővítés
 - Hangkártya, CD-ROM installálás
 - Budapest területén 50 000 Ft feletti vásárlásnál ingyenes üzembehelyezés
 - Jogtisztaszoftverek telepítése
 - Harver-szoftver szaktanácsadás
- Számítógépvásárlásnál a Magyar Csillagászati Egyesület tagjai számára a rendelkezésre álló összes szabadterjesztésű csillagászati programot és képet telepítjük (kb. 35 Mb)

A programokat és képeket 200 Ft lemezenkénti áron, vagy felbélyegzett, megcímzett válaszbortéccal együtt elküldött lemezeken is postázzuk.

Megrendeléseiket Tóth Tamás várja!
1193 Budapest, Komjáti u. 15/a.

Telefon/fax: 282-2685

06-20-468-615

E-mail: tta@iris.elte.hu